Fővárosi Ítélőtábla
7.Pf.20.666/2010/7.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítélőtábla a személyesen eljáró dr. felperes neve (felperes címe) felperesnek - dr. Falvay Ferenc ügyvéd által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen személyhez fűződő jogsértés megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2010. március 26. napján kelt 64.P.25.542/2008/30. számú ítélete ellen a felperes részéről 33. sorszám alatt előterjesztett és Pf/3. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az alperes által fizetendő kereseti illeték összegét 10.000 (Tízezer) forintra, míg a felperes által fizetendő kereseti illeték összegét 20.000 (Húszezer) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A le nem rótt 30.000 (Harmincezer) forint fellebbezési eljárási illetéket a felperes köteles - felhívásra - az államnak megfizetni.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az alperes a Budai Központi Kerületi Bírósághoz (BKKB) 2004. augusztus 10-én érkeztetett beadványában a felperessel kapcsolatban az alábbi kijelentéseket tette: „egyik külföldi rokona több ezer dollárt hagyott a felperesnél, ehhez a pénzhez soha nem jutott hozzá a felperes magatartása folytán, a felperes jót röhögött azon, hogy az alperest becsapta a neki szánt pénzösszeggel, ... végrehajtó a bandájával (körülbelül 20, alvilági figurának tűnő személlyel) ... kérésére és a felperes támogatásával törvénysértő módon árverést rendeztek az alperes ingatlanában 2002. április 30-án, ezen alkalomkor tárgyakat loptak el az ingatlanból, kutattak, leveleket bontottak fel, az alperessel ordítoztak, őt lökdösték, személyi szabadságában korlátozták, fenyegették, kurvának nevezték, és számos egyéb az alperes személyes méltóságát sértő kifejezést üvöltöttek, továbbá, hogy a felperes az alperes férje ingatlanára korrupt módon széljegyzetet írtatott rá." A BKKB a 2005.

október 14-én kelt 4.B.1921/2004/7. számú ítéletével az alperest bűnösnek mondta ki rágalmazás vétségében. A határozat indokolása szerint az alperes állításai részben a bennük foglalt tartalom, részben megfogalmazásuk miatt a felperes becsülete csorbítására alkalmasak. A Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság a 2006. augusztus 28-án kelt 22.Bf.9682/2005/4. számú végzésével helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét. A végzéssel szemben az alperes jelen per folyamatban léte alatt felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes a 2010. augusztus 10-én érkezett beadványában tett állításaival megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát. Kérte továbbá, hogy a bíróság a további jogsértéstől tiltsa el az alperest, valamint kötelezze 500.000 forint nem vagyoni kára megtérítésére. Előadta, hogy az alperes kijelentései azon bíróságok, illetve hatóságok előtt, ahol ő képviseletet lát el, ismertté váltak, és megítélését hátrányosan befolyásolták.

Az alperes nem vitatva, hogy a felperes által kifogásolt kijelentéseit az említett módon megtette, a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy állításai nem sértették a felperes személyiségi jogát. Érvelése szerint a személyiségi jog megsértéséből fakadó polgári jogi jogkövetkezmények csak abban az esetben alkalmazhatók, ha az ezek alapját képező cselekmények a büntetőjogi felelősség mértékét nem érik el. A felperes kártérítési igénye kapcsán kifejtette, hogy a felperes nem bizonyította kára bekövetkeztét, és azt sem, hogy kára és az alperesi magatartás között okozati összefüggés állna fenn.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes a sérelmezett beadványában foglalt valótlan állításokkal megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát, az alperest a további hasonló jogsértéstől eltiltotta, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Rendelkezése szerint a felek maguk kötelesek viselni költségeiket. Az alperest 21.000, míg a felperest 30.000 forint illeték megfizetésére kötelezte az állam javára. Az elsőfokú bíróság az alperes vitatásának hiányában tényként állapította meg, hogy a felperes által kifogásolt állításokat az alperes az említett módon megtette. Kifejtette: az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a felperes személyével kapcsolatos kijelentései a valóságnak megfelelnek, az alperes e kötelezettségének azonban - felhívás ellenére - nem tett eleget, ezért az elsőfokú bíróság a jogsértés tényét megállapította, és az alperest a további jogsértéstől eltiltotta. Osztotta a felperes álláspontját, miszerint az alperes állításai sértők, illetőleg - ahogy azt a büntető ítélet is megállapította - a becsület csorbítására alkalmasak voltak. Hangsúlyozta: a személyiségi jog megsértéséből fakadó polgári jogi jogkövetkezmények az alperessel szemben attól függetlenül alkalmazhatók, hogy vele szemben már büntetőjogi szankciót szabtak ki. Rámutatott ugyanakkor: a felperes pusztán állította, de felhívás ellenére sem bizonyította, hogy az alperes állításai neki milyen kárt okoztak, továbbá, hogy a bekövetkezett kár és az alperes jogsértő magatartása között okozati összefüggés áll fenn, ezért a felperes kártérítési igényét alaptalannak találta.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott fellebbezést, annak megváltoztatásával az alperes kötelezését kérve 500.000 forint nem vagyoni kára megfizetésére. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a kártérítés iránti kérelmét megalapozatlanul utasította el, az elsőfokú eljárásban is többször hivatkozott BH 1996. 582. számú eseti döntés egyértelműen rögzítette, hogy a kártérítés a személyiségi jog megsértése esetén jogszerű szankcióként alkalmazható. Álláspontja szerint a személyhez fűződő jogok megsértése esetén nem várható el a kár összegének az elsőfokú ítélet szerinti bizonyításának szükségessége, a kár összegének pontos meghatározása és bizonyítása nyilvánvalóan lehetetlenre irányuló törekvés. Kifejtette: az igazságszolgáltatás szereplőit ért jogellenes tényállítások esetén is lehetőség van a személyhez fűződő jogok megsértésének megállapítására, és annak szankciói kereseti kérelem esetén alkalmazandók.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Rámutatott: a felperes fellebbezésében hol felperesként, hol alperesként szerepelteti önmagát, ami álláspontja szerint súlyos jogi hiba, akárcsak az, hogy a felperes ugyanazon tárgyban két büntetőeljárást kezdeményezett az alperessel szemben. Véleménye szerint a felperes korlátozni kívánja az alperest a bírósághoz fordulás alkotmányos jogának gyakorlásában, sőt emiatt kártérítésre is kéri kötelezni. Állítása szerint a felperes fellebbezésében foglaltak sértők minden magyar bíróság számára, közvetett módon azt sugallják, hogy a perekben a határozatok nem a bizonyítékok, hanem a jogi képviselők személye alapján születnek. Érvelése szerint a felperes nem bizonyította kárát, éppen a felperes az, aki az alperesnek kárt okozott.

Az alperes észrevétele kapcsán a felperes kifejtette, hogy az nem tekinthető érdemi nyilatkozatnak a felperes által előterjesztett kártérítési kérelem és az ezzel kapcsolatos fellebbezés vonatkozásában.

A felperes fellebbezése megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges mértékben feltárta, a Fővárosi Ítélőtábla az arra alapított és a helyesen felhívott jogszabályok, helytálló alkalmazásával meghozott ítéleti döntésével túlnyomórészt - a kereseti illeték alapjául szolgáló pertárgyérték meghatározásának kivételével - egyetértett.

A fellebbezésben foglaltakra tekintettel a Fővárosi Ítélőtábla általánosságban azt emeli ki, hogy a Ptk. 78. § szerinti jóhírnév védelme azt kívánja biztosítani, hogy a társadalom tagjait a valóságos értékük alapján ítéljék meg, amely úgy érvényesülhet, ha az adott személyről az objektív valóságot kifejező tényállítások, értékelések jelennek meg. A valóságot meghamisító tényállások, közlések, amelyek hátrányosan befolyásolják a személy társadalom részéről megnyilvánuló értékelését, jóhírnevet sértenek. A jóhírnév védelme a természetes és jogi személyt egyaránt megilleti.

A Ptk. 78. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés szerint a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

A perbeli beadványban foglalt kijelentéseket tekintve azt lehet megállapítani, hogy azok kifejezetten a felperes személyére irányuló konkrét ténytartalmat hordoznak. Ezek olyan indokolatlanul sértő megállapítások, amelyek a szabad véleménynyilvánítás kereteit meghaladják, ezért a tényállítás valóságtartalma bizonyításának kötelezettsége - a sajtóhelyreigazítási perekben kialakított és a személyiségvédelem körében is alkalmazott bírói gyakorlat szerint - az alperest terhelte. Az alperes azonban e sérelmezett kijelentések valóságát semmivel nem tudta alátámasztani, ezért a rendelkezésre álló peradatok alapján az elsőfokú bíróság megalapozottan következtetett arra, hogy az alperes a perbeli beadványában foglalt valótlan tények állításával megsértette a felperes jóhírnevét.

A Ptk. 84. § (1) bekezdése e) pontja szerint, akit személyhez fűződő jogában megsértenek, az eset körülményeihez képest a polgári jogi felelősség szabályai szerint követelhet kártérítést.

A Fővárosi Ítélőtábla a felperes fellebbezésében kifejtett jogi okfejtésével szemben kiemeli, hogy a Ptk. hatályos rendelkezései szerint a nem vagyoni kártérítés nem kapcsolódik automatikus következményként a személyiségi jogsértés tényéhez. A Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdése szerinti nem vagyoni kártérítés célja a jogsértés következtében ténylegesen bekövetkezett nem vagyoni hátrány enyhítése. A sérelmet szenvedett félnek meg kell jelölnie, hogy milyen tényleges hátrányok érték a jogsértéssel okozati összefüggésben, amennyiben pedig előadását a jogsértő fél vitatja, a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a bekövetkezett károkat bizonyítania kell. A Pp. 163. § (3) bekezdése lehetővé teszi, hogy a jogosult által hivatkozott nem vagyoni hátrány bekövetkezését a bíróság bizonyítottnak tekintse a jogsértés és a hátrányok jellege, súlya és körülményei folytán, ugyanakkor a kár bekövetkezésének objektív lehetősége köztudomásúan és külön bizonyítást nem igénylően csak kivételesen - pl. a valótlan tényállítás, a jogsértés elkövetésének módjára, a nagy nyilvánosságra tekintettel - alkalmas arra, hogy a sérelmet szenvedett személyét illető hátrányos megítélést megalapozza.

A felperes ilyen kivételes körülményt a perben nem igazolt. A felperes állításával ellentétben nem tekinthető köztudomású ténynek, hogy a sérelmezett beadványban foglaltak az azt megismerő hatóságot befolyásolták a felperes megítélésében. A felperes azt maga sem állította, hogy az alperes beadványában foglaltakról az alperes által indított, illetőleg az alperes ellen indított eljárásokban érintett hivatalos személyek körén kívül eső személyek tudomást szereztek volna, az abban foglaltak a hivatalos eljárások keretein kívülre kerültek volna. A felperes nem tett olyan tartalmú tényelőadást, amelyből a jogsértéssel összefüggő és az objektív szankciókkal el nem hárítható hátrány bekövetkezte megállapítható lenne. Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság ezért, hogy a felperes - felhívás

ellenére - nem bizonyította, hogy az alperes jogsértő magatartásával összefüggésben olyan hátrányt szenvedett, amelynek a csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez a nem vagyoni kártérítés megítélése indokolt.

A személyiségvédelmi perben több polgári jogi igény együttes érvényesítésekor az eljárási illeték alapjául a kártérítési követelés szolgál. Az eljárási illeték alapjául a meg nem határozható pertárgyérték akkor vehető figyelembe, ha az így számított érték meghaladja a kártérítési követelést. Az objektív igények tekintetében való pernyertesség arányát azonban a perköltség viselésénél értékelni kell. Az adott esetben, tehát 500.000 forint illetékalap figyelembevételével az Itv. 46. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti illeték összege 30.000 forint, így a Fővárosi Ítélőtábla a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint a pernyertesség-pervesztesség arányának megfelelően az alperes által fizetendő kereseti illeték összegét 10.000 forintra, míg a felperes által fizetendő kereseti illeték összegét 20.000 forintra szállította le.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) és (3) bekezdése értelmében a rendelkező részben foglaltak szerint csupán az illetékviselésére kötelező részében változtatta meg, míg egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az alperes költségei megtérülését nem kérte, ezért arról a Fővárosi Ítélőtábla nem határozott (Pp. 239. §, 78. § (2) bekezdés).

A felperes a sikertelen fellebbezése következményeként a Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az Itv. 62. § (1) bekezdés f) pontja szerinti tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az Itv. 47. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, valamint 15. § (1) és (3) bekezdése alapján köteles felhívásra megfizetni az államnak.

Budapest, 2010. szeptember 24.

Dr. Sághy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Varga Edit s.k.
bíró